

Пролог

Аптечні терези вважаються загальноприйнятим атрибутом правосуддя, чи не так, Максе? Наші звичайні чашкові рівноплечі ручні терези другого класу.

Згадай, що ними зважують? Правильно: мікроскопічні дози речовин, від двох сотих грама до ста грамів. Навіть мізерна похибка у їх зважуванні може спричинити серйозні наслідки, чи не так?

А як ми махалися, коли робили ті наважки на практиці, пам'ятаєш? Легко написати: да талес дозес¹. Та поки ті «дозез» відважиш, усіх богів фармації згадаєш! Ваги налаштувати, анальгіни з амідопіринами подрібнити, і то не переплутати, що спочатку в ступці товкти, а що потім. І не дай Бог атропіни, етилморфіни чи фенобарбітали важити! Пальці тремтять, очі болять, спина не гнеться...

А якщо тобі до того ж зав'яжуть очі, багато ти зможеш наважити? Якщо замість фенобарбіталу на шальки терезів насиплють тальк, як ти це засічеш? Як, Максе, богиня правосуддя може зважувати те, чого не бачить? Це ж богиня справедливості!

Та знаю я, що ця її пов'язка означає! А ти знаєш, що давньогрецька Феміда спершу була без пов'язки? Щоб бачити, де кривдять безвинних. А очі її зав'язали римляни, створивши власну богиню Юстицію. І така — сліпа — вона більше сподобалася владцям.

Якщо вже правосуддя зважує наші провини на аптечних терезах, Максе, то я вимагаю від нього щонайменше гострого зору, щоб нічого не переплутати і відважити нам рівно стільки справедливості, скільки ми заслуговуємо. Бо похибки сліпого правосуддя коштують так само дорого, як похибки у фармації, а скільки злочинів взагалі ніколи не розглядаються в його інстанціях!

Якщо слідувати цій логіці, то і вуха суддям треба позатикати, щоб хтось не нашептав неправду, і Бога в церквах слід

---

¹ Видай такі дози (лат.) — Тут і далі прим. авт.

малювати із зав'язаними очима, щоб і Він був неупередженим на Останньому суді. Що? Вважається, що Бога не можна підкупити? А правосуддя, значить, можна?

То, може, не існує ніякого земного правосуддя, а лише божественне? А воно має в своєму арсеналі розмаїті засоби, зокрема Феміду чи Юстицію, для відновлення порушеної людськими вчинками світової рівноваги.

Може, сидить собі такий Боженька на хмарах і зважує на своїх терезах, майже як ми в аптеці, квантові дози тонких матерій наших душ? І кладе на одні шальки дозу страху, а на другі — дозу любові.

І залежно від того, що переважує, — тією дорогою ми і йдемо у житті та після своєї смерті. Дорогою страху або дорогою любові.

Навіть однакові вчинки на цих різних життєвих маршрутах матимуть на виході протилежний заряд і різні наслідки. Бо зло можна інколи виправдати любов'ю, а добро, вчинене через страх, часто важко назвати добром.

Я так думаю, Максе. Я не знаю, як воно працює насправді, Боже правосуддя. Але я хочу вірити, що воно працює.

1

Олеся подивилася на білі таблетки в оболонці, відділені вальною рисою, які манливо лежали у блістері на приліжковій тумбочці, і охопила себе руками за плечі.

Диплом фармацевта з відзнакою не допомагав.

Вона сиділа на своєму ліжку у квартирі на четвертому поверсі в будинку по вулиці Угорській, не відриваючи погляду від маленьких невинних таблеток, а бачила перед собою орка з вишкіреними зубами, який збирався заковтнути її, не розжовуючи, як вона — ці таблетки.

Раптовий холод заповз під одяг. Гірський такий холод. Нічний і туманний. Ніби стоїш над глибоким урвищем у темному лісі, а десь далеко замковий годинник несамовито вибиває дванадцятку.

До дванадцятої ще є час. Я встигну.

Олеся стрепенулася і зиркнула на електронний годинник на книжковій полиці.

23:32...

Не повірила своїм очам. Поморгала, придивляючись до табло. Розмазані світні червоні кола ніяк не хотіли перетворюватися на цифри.

То був фальстарт, який не можна скасувати. Бал, на який краще було не з'являтися. Загублена кросівка у болоті. Незамок на горі. Покинутий принц хропить під горою. І ти над урвищем...

Поличка ходила ходором, наче підлога в тамбурі швидкісного потяга.

Олеся вдивлялася в годинник так сильно, що на очі навернулися сльози.

А фея винувато шкіриться у червоному світлі місяця. Ширнувшись, вона трохи зарано змахнула паличкою, схожою на шампур. І казка закінчилася, так і не розпочавшись. Казка, дуже схожа на правду. Фея, дуже схожа на наркомана зі стажем.

Міцно-міцно замружилась. А тоді поволі розплющила очі. Мара зникла.

Годинник звично показував звичний час.

19:05.

Різко видихнула. Пригладила косу. Перевела погляд на тумбочку.

Отже, цілих дві години вона сидить перед таблетками і намагається переконати себе, що все не так погано, як є насправді. І, звісно, собі не вірить.

Вириває з рук феї чарівну паличку, схожу на шампур, і розносить невдалу казку на цурпалки...

...Уперше Олеся Верхолаз стикнулася з фармацевтичною продукцією, коли в два з половиною рочки з'їла п'ять таблеток валеріани. Вони були такі гарненькі, жовтенькі і так мило лягали в її долоньку!

Мама з татом не поділили її захоплення, коли вона з радісним виглядом і словами *ням-ням* принесла їм напівпорожній блистер. Питається, і чому вони не годували її цим раніше?..

Удруге світ фармації полонив її в десять років. Тоді вона проходила повз стару державну аптеку з вікнами в металевих рамах і важкими подвійними скляними дверима, які не піддавалися натиску її руки. До цієї аптеки практично ніхто не ходив, і там завжди було тихо і загадково, як буває у музеях.

Двері цієї аптеки в той задушливий день були відчинені і підперті цеглиною. Олеся обережно заглянула досередини, нікого там не побачила, увійшла і... потонула в атмосфері музею, експонати якого дивилися на неї з вітрин і полицок, підморгуючи етикетками і зваблюючи таємничими написами. Аж незчулася, як тьотя в білому халаті вийшла через дверцята перегородки і стала за нею, грізно схрестивши руки на грудях.

— А ти чого тут шукаєш?

— Хліб, — перелякано відповіла Олеся, показуючи гроші, які мама дала їй на хліб.

— Тут?! — здивувалася тьотя і за хвилю розсміялася: — Ну заходь, подивимося, де тут можна знайти хліб!

Провізор, провівши їй екскурсію своїм аптечним царством, здавалося, назавжди посяла в її серці *радість* від спілкування з медикаментами.

Відтоді всім, хто хотів знати, а також і тим, хто не дуже цікавився, Олеся заявляла, що хоче бути аптекаркою. Збирала пляшечки, слоїчки і баночки усіх розмірів і гатунків, наливала в них чай, молоко і пиво (останнє позичала для такої справи у тата) та шикувала усі на підвіконні, запрошуючи домашніх зайти до її аптеки і неодмінно щось придбати.

А старший на чотири роки двоюрідний брат, відвідавши її «аптеку», урочисто пообіцяв після закінчення школи вступити на фармацевтичний факультет. «Буду торувати тобі шлях!» — сказав він їй і згодом здійснив-таки свою обіцянку.

Ще рік тому Олеся будувала грандіозні плани на майбутнє, і в цих її планах обов'язковими були вища фармацевтична освіта і кохання на все життя...

Зараз ніщо з цього її не цікавить.

Так, вона закінчила медичний коледж за спеціальністю «фармація» і працює у фармацевтичній фірмі на нудній паперовій

роботи — і нічого більше. Інколи дівчина загадується: а куди ж поділася та її *радість*?

І сама ж відповідає собі: мабуть, туди ж, куди й *любов*...

Олеся міцніше охопила себе руками за плечі, не зводячи очей з таблеток, які вона витягла дві години тому з картонної пачки на тумбочку. Всі, що залишилися. Всі дев'ять.

Вона б не повірила, якби хтось рік тому сказав їй, що вона не зможе впоратися із бажанням знову і знову сягнути по цей препарат, щоб приборкати своїх *драконів*, які вимагали щоразу нової дози, аби на якийсь час переконати її, що вона з ними впоралася. Та насправді вони просто засинали на кілька годин, щоб, прокинувшись, знову змушувати її сягнути по цей препарат і... це можна було б продовжувати до безконечності.

Але сьогодні вона вирішила покласти край цій безконечності. Раз і назавжди. Треба тільки наважитися.

Треба тільки дістатися станції.

Таблетки називалися відповідно — гіпноген, містили у своєму складі золпідему тартрату 10 міліграм, який був снодійним засобом третьої генерації. Інструкцію до цього препарату дівчина знала напам'ять. Також Олеся чудово знала, що вживати будь-яке снодійне, навіть хваленої третьої генерації, категорично не можна довше чотирьох тижнів. Що це спричиняє психологічну залежність і погіршення загального стану. Що всі побічні ефекти можна анулювати, припинивши вживання препарату, а вона знову і знову купує його. Добре, що є можливість дістати рецепт.

Добре, що до станції недалеко.

Звісно, Олеся пробувала кинути цю справу не раз і не два. Але минав час і безсоння доводило її до того, що вона засинала вдень за робочим столом, у транспорті чи перед телевізором, а вночі крутилася з боку на бік, не в змозі заснути до ранку. І так день у день.

Зрештою вона сягала по інструкцію і знову нічого страшного там не знаходила: побічні дії — повідомляла інструкція — трапляються в поодиноких випадках, а загалом — заспокоювала ця ж інструкція — препарат переноситься добре.

Олеся почувалася тим нещасним винятком, який підтверджував правило, відчуваючи на собі всі наслідки тривалого лікування.

Ні, засинала вона, вживши таблетку, прекрасно: одразу — і на всю ніч, наче хтось вимикав світло у кімнаті і в її голові, а на ранок вмикав. Але то вже було не те сонячне світло, яке розвіює темряву, а примарне світло сутінків.

І ще дуже добре, що вона швидко бігає.

Ані посиденьки з подружками, ані улюблені книжки, ані звичні колись походи на природу не мали місця в її теперішньому розпорядку життя. Не кажучи вже про рантки¹ і розваги.

Продовжувати навчання після медичного коледжу теж не бачила необхідності. Відмінниця, вона закинула підручники в далекий кут і вимурувала довкола себе фортецю без вікон і воріт. *Над урвищем.*

Так вона блукала поміж приглушеною реальністю, жаским безсонням і снами без сновидінь майже увесь останній рік, тішачись, що ніхто її не чіпає.

І ось минулого місяця на Великодні свята батьки майже силоміць потягли її з собою до родичів у село під Яновим, *бо не можна ж у твоєму віці вічно сидіти вдома*. Олеся насолоджувалася спілкуванням із родиною, святковим застіллям і довколишніми краєвидами доти, доки не помітила, що *забула вдома свої таблетки*.

З того моменту вона наче опинилася по той бік свят: усе було їй не так, усе не те, дратувала і злила будь-яка дрібниця. Родичі здивовано озиралися, пам'ятаючи її як виховану і спокійну дитину, батьки червоніли, обіцяючи серйозно поговорити вдома, а вона не могла собі пробачити, що дозволила їм затагти себе у цю діру, звідки вибратися до Львова, особливо на свята, було вкрай проблематично.

Завершилося тим, що вона пересварилася з дядьками і зосталася на танцях аж до ранку, хоча всі троюрідні сестри пішли додому ще вночі. П'яні морди, пилюка до небес від дощатої

¹ Рантка (*діал.*) — побачення.

підлоги і розборки між аборигенами і прихоськами у сільському клубі остаточно її доконали.

Повернувшись до Львова, Олеся — вперше у житті — хряснула дверима своєї кімнати перед батьками, які розпікали її всю дорогу за погану поведінку, кинулася до снодійного і побачила, як тремтять її руки, витягаючи його з упаковки.

Помітивши це, завмерла і поволі осіла перед дзеркалом.

Знайомої їй двадцять років дівчини Олесі — з пильним поглядом і смішинками в кутиках губ — більше не існувало. Темрява проглядала крізь зіниці і лежала під очима теперішньої Олесі Верхолаз. Темрява лежала на її серці...

Наступного дня вона, майже щаслива, вирушила на роботу. Бо звечора запхнула свій гіпноген у найдальший куток шафи. І пообіцяла собі забути про нього назавжди.

Її дракони вирушили слідом.

За пару днів вона на собі відчула сумнозвісний синдром відміни, коли те, проти чого воюєш, повертається проти тебе з іще більшими силами.

Спала вона відтоді уривками, і ті уривки клаптями висіли в її голові, наче порване павутиння.

Мама, побачивши її котрогось дня зранку, обережно заговорила про відпустку, двоюрідний брат, зустрівши на роботі, вкотре завів розмову про психотерапевта, начальниця перепитала, чи з нею все гаразд, бо роботи багато, а робити її нікому: відпустки, сама розумієш...

А орк ласо посміхнувся. Ходи-но сюди, ми з тобою ще не закінчили, мала...

Олеся всоте глянула на таблетки на тумбочці.

Сьогодні неділя, на годиннику 19:05, на календарі — *восьме червня* дві тисячі восьмого року, і вона вже дві години сидить над цими ліками і божеволіє. *Якщо вже не збожеволіла...*

Глибоко вдихнула, видихнула, випросталася і простягнула руку до тумбочки. *Зібралася з духом...*

І тут у двері подзвонили.

Завмерла з простягнутою рукою. За якусь хвилю встала, поправила одяг, пригладила косу, взула тапочки — і все це, не зводячи очей з таблеток. Врешті, стрепенувшись, швидко

запхала їх до шухляди і пішла відчиняти, намагаючись не озиратися.

Марта, як завжди, наробила багато шуму в тихій, порожній домівці. Батьки ще звечора поїхали на дачу, залишивши Олеся сам на сам зі спогадами. Забувши, який сьогодні день. *Не знаючи достоту, який сьогодні день...*

— Так і знала, що знайду тебе тут, подруго!.. Сидиш у хаті, плачеш, минуле згадуєш? Минуле вже минуло, моя люба! А в мене телефон розрядився, не змогла попередити, зробила тобі сюрприз! На, тримай, молдавське напівсолодке, все, як ти любиш. Сподіваюся, штопор у тебе є?.. Вип'ємо за нас, бо за них пити нема причин, їм і так незле живеться!

2

Максим відїхав від компа і, розвертаючи крісло на коліщатах, кинув хлопцям по бляшанці пива.

Друзі поза очі називали його маминим синочком. Про це він довідався, лише коли мама поїхала геть. Після того, як його, напівпритомного, знайшли у Карпатах холодного червеневого ранку рік тому...

А до того все було добре. Він обожнював свою маму і вважав це нормальним. Вона була найкращою, найвродливішою і найрозумнішою жінкою у його житті. Струнка, зеленоока, з каштановим у розкішні дрібні кучері волоссям, завжди стильно вбрана, ефектна, коректна, толерантна і, що б не сталося, у найважчі хвилини — його найближчий порадник і найсправжнісінський друг. Відомо ж, що друзі пізнаються в біді. Мама була другом і в радості також. Усі інші знайомі йому дівчата і нігтя їй не були варті.

Тому, мабуть, і бігали за ним табунами.

«Ти занадто вродливий, як для хлопця, — говорила йому мама, коли чергова його інтрижка закінчувалася нічим. — Жодна жінка не захоче, щоб чоловік був у центрі уваги там, де має бути вона. Жінки ревниві. Вони хочуть бути діамантами, а їхні чоловіки мають бути оправами, а з тобою все навпаки. Не знаю, де ти знайдеш той діамант, який був би гідний такої оправы, як ти...»